



सत्यमेव जयते

# The Gujarat Government Gazette

## EXTRAORDINARY

### PUBLISHED BY AUTHORITY

---

Vol. LXVI ] THURSDAY, MARCH 20, 2025 / PHALGUNA 29, 1946

---

Separate paging is given to this Part in order that it may be filed as a Separate Compilation.

---

## PART IX

Gujarati translation of Bills, Acts and Notifications other than  
those published in other parts.

વૈધાનિક અને સંસદીય બાબતોનો વિભાગ

સચિવાલય, ગાંધીનગર, ૨૦મી માર્ચ, ૨૦૨૫

તારીખ: ૨૦મી માર્ચ, ૨૦૨૫ ના ગુજરાત રાજપત્ર, (અસાધારણ)માં અંગ્રેજીમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા સન ૨૦૨૫-ના ગુજરાત વિધેયક  
ક્રમાંક: ૮ નો ગુજરાતી અનુવાદ આથી સર્વે લોકોની જાણ સારુ પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

આર. આર. સોલંકી,  
સરકારના નાયબ સચિવ.



## GUJARAT BILL NO. 8 OF 2025.

## THE GUJARAT BOVINE BREEDING (REGULATION) BILL, 2025.

## A BILL

to provide for the improvement of bovines and other animals by regulating bovine breeding activities such as use of bovine breeding bulls for production, processing, storage, sale and distribution of semen, artificial insemination along with assisted reproductive technologies in bovines and for all matters connected therewith or incidental thereto.

ગુજરાત વિધાનસભાના નિયમોના નિયમ-૧૨૭-અ ના પરંતુક અન્વયે આપવામાં આવેલી  
અધ્યક્ષની સંમતિથી નીચેનું વિધેયક પ્રસિદ્ધ કર્યું છે:-

સન ૨૦૨૫ નું ગુજરાત વિધેયક ક્રમાંક: ૮.

## ગુજરાત ગો-વંશ સંવર્ધન (નિયમન) વિધેયક, ૨૦૨૫.

વીર્યના ઉત્પાદન, પ્રક્રિયા, સંગ્રહ, વેચાણ અને વિતરણ માટે ગો-વંશ સંવર્ધનમાં સાંઢ-પાડાના ઉપયોગ, ગો-વંશ(પશુ)માં સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજી સહિત કૃત્રિમ ગર્ભાધાન જેવી ગો-વંશ સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓનું નિયમન કરીને ગો-વંશ(પશુ) અને અન્ય પશુઓની સુધારણા માટે અને તેની સાથે સંકળાયેલી અથવા તેને આનુષંગિક તમામ બાબતો માટે જોગવાઈ કરવા બાબત વિધેયક.

આથી, ભારતના ગણરાજ્યના છોત્તેરમા વર્ષમાં નીચેનો અધિનિયમ કરવામાં આવે છે:-

## પ્રકરણ ૧

## પ્રારંભિક

૧. (૧) આ અધિનિયમ ગુજરાત ગો-વંશ સંવર્ધન (નિયમન) અધિનિયમ, ૨૦૨૫ કહેવાશે.  
(૨) તે સમગ્ર ગુજરાત રાજ્યને લાગુ પડે છે.  
(૩) તે, પ્રથમતઃ ગો-વંશ પશુઓને અને રાજ્ય સરકાર, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી નિર્દિષ્ટ કરે તેવા પશુઓને લાગુ પડશે.  
(૪) તે, રાજ્ય સરકાર, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, નક્કી કરે તેવી તારીખે અમલમાં આવશે.
૨. આ અધિનિયમમાં, સંદર્ભથી અન્યથા અપેક્ષિત ન હોય, તો –  
(ક) “કૃત્રિમ ગર્ભાધાન” અથવા “એઆઈ” એટલે પરિપક્વ માદા ગો-વંશના ગર્ભાશયમાં ગર્ભધારણ કરવાના હેતુથી, રોગમુક્ત ગો-વંશ(પશુ)ના વીર્યને કૃત્રિમ રીતે મૂકવાની પ્રક્રિયા;  
(ખ) “કૃત્રિમ ગર્ભાધાન સેવા પૂરી પાડનાર” એટલે રજિસ્ટર થયેલા કૃત્રિમ ગર્ભાધાન ટેક્નિશિયન મારફત કૃત્રિમ ગર્ભાધાન સેવાઓ પૂરી પાડતી કોઈપણ વ્યક્તિ;  
(ગ) “કૃત્રિમ ગર્ભાધાન ટેક્નિશિયન” એટલે રાજ્ય સરકાર અથવા/અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા માન્યતાપ્રાપ્ત કૃત્રિમ ગર્ભાધાન તાલીમ સંસ્થામાંથી કૃત્રિમ ગર્ભાધાન તાલીમ અભ્યાસક્રમ અથવા યથાપ્રસંગ, રિકેશર કોર્સની જરૂરી લાયકાત ધરાવતી હોય અને જેણે સત્તાધિકારી સાથે પહેલાથી જ નોંધણી (રજિસ્ટ્રેશન) કરાવેલી હોય તેવી પશુ ચિકિત્સક સિવાયની વ્યક્તિ;  
(ઘ) “સહાયિત પ્રજનન (આસિસ્ટેડ રિપ્રોડક્ટિવ) ટેકનોલોજી” અથવા “એ.આર.ટી.” એટલે ગો-વંશ સંવર્ધન સુધારણા અને ગો-વંશ(પશુ)માં વંધ્યત્વની સારવાર માટે ઉપયોગમાં લેવાતી તકનિકો, જેમાં ગર્ભ પ્રત્યારોપણમાં સામેલ કૃત્રિમ ગર્ભાધાન, અપરિપક્વ અંડકોષ મેળવવા (ઓસાઈટ પિકઅપ), ઈન-વિટ્રો પરિપક્વતા (મેયોરેશન) અને ગો-વંશ(પશુ)ના પરિપક્વ અંડકોષના ગર્ભાધાન, ગર્ભ પર કૃત્રિમ પ્રક્રિયા (એમ્બ્રિઓ મેનિપ્યુલેશન), ગર્ભને થીજાવવા (ફીઝિંગ), ગર્ભસંગ્રહ અને માદાના ગર્ભાશયમાં ગર્ભના પ્રત્યારોપણ, ગર્ભની પ્રતિકૃતિ બનાવવા (ક્લોનિંગ), અંડકોષમાં શુક્રાણુ ઈન્જેક્શન આપવા (ઈન્ટ્રા સાઈટોપ્લાઝમ સ્પર્મ ઈન્જેક્શન) અને માદા પશુઓના માસિક ચક્રના સમકાલીકરણ (ઓલેસ્ટ્રાનું સિંકનાઈઝેશન)નો સમાવેશ થાય છે;

ટૂંકી સંજ્ઞા, વ્યાપ્તિ,  
લાગુ પડવા બાબત  
અને આરંભ.

વ્યાખ્યા.

- (ચ) “સહાયિત પ્રજનન (આસિસ્ટેડ રિપ્રોડક્ટિવ) ટેકનોલોજી નિષ્ણાત” અથવા “એ.આર.ટી નિષ્ણાત” એટલે ઠરાવવામાં આવે તેવી સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજી સેવાઓ પૂરી પાડવા માટે જરૂરી લાયકાત, કૌશલ્ય અને સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજીમાં અનુભવ ધરાવતો રજિસ્ટર થયેલો પશુચિકિત્સક;
- (છ) “સહાયિત પ્રજનન (આસિસ્ટેડ રિપ્રોડક્ટિવ) ટેકનોલોજી સેવા પૂરી પાડનાર” અથવા “એ.આર.ટી સેવા પૂરી પાડનાર” એટલે રજિસ્ટર થયેલા સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજી નિષ્ણાતો દ્વારા સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજી સેવાઓ પૂરી પાડતી હોય તેવી વ્યક્તિ;
- (જ) “સત્તામંડળ” એટલે કલમ ૮ હેઠળ સ્થપાયેલું ગુજરાત ગો-વંશ સંવર્ધન નિયમનકારી સત્તામંડળ;
- (ઝ) “ગો-વંશ (પશુ)” એટલે ગાય, સાંઢ, વાછરડી (વિચાણ ન થયેલ ગાય), ભેંસ, પાડો અને પાડી (વિચાણ ન થયેલ ભેંસ);
- (ટ) “ગો-વંશ સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓ” એટલે ગો-વંશ(પશુ)માં સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓ જેમાં સાંઢ-પાડાના ઉપયોગ, વીર્ય ઉત્પાદન, સંગ્રહ, પરિવહન અને થીજવેલ વીર્ય, ગર્ભ અને અંડકોષ (ઓસાઈટ)ના ઉપયોગ અથવા પ્રજનન અંગોના ઉપયોગનો સમાવેશ થાય છે;
- (ઠ) “પ્રમાણિત સાંઢ-પાડા” એટલે ચોક્કસ ગો-વંશની ઓલાદના વીર્ય ઉત્પાદન માટે રાખવામાં આવતા અને ઠરાવેલા ધોરણો પરિપૂર્ણ કરતા હોય તેવા સત્તામંડળ દ્વારા પ્રમાણિત સાંઢ-પાડા;
- (ડ) “ગર્ભ પ્રત્યારોપણ અથવા ઈન-વિટ્રો ફર્ટિલાઈઝેશન લેબોરેટરી” અથવા “ઈટી અથવા આઈવીએફ લેબોરેટરી” એટલે જ્યાં ગો-વંશ(પશુ)ના શુક્રકોષ કે અંડકોષ (જર્મ પ્લાઝમ) અથવા ગર્ભને એકત્રિત કરવા, તેનો સંગ્રહ કરવા, તેના પર પ્રક્રિયા કરવા અને તેને પ્રત્યારોપણ કરવા માટેની અને ઈન-વિવો અથવા ઈન-વિટ્રો પદ્ધતિ દ્વારા અંડકોષ (ઓસાઈટ)ના ફલીનીકરણ (ફર્ટિલાઈઝેશન) માટે, ગો-વંશ(પશુ)ના વીર્યનો ઉપયોગ કરવા માટેની તેમજ પ્રાપ્તકર્તા માદા ગો-વંશ(પશુ)ના ગર્ભાશય (ફિમેલ જેનિટલ ટ્રેક્ટ)માં ગો-વંશ(પશુ)ના ગર્ભનું પ્રત્યારોપણ કરવા માટેની સુવિધા ઊભી કરવામાં આવી હોય તેવું કોઈ સ્થળ;
- (ઢ) “સરકાર” એટલે ગુજરાત સરકાર;
- (ત) “વ્યક્તિ” માં, સંસ્થાપિત હોય કે ન હોય તેવી કોઈ કંપની અથવા વ્યક્તિઓના એસોસિએશન અથવા વ્યક્તિઓના મંડળનો સમાવેશ થશે;
- (થ) “જગ્યા” એટલે ગો-વંશ સંવર્ધન પ્રવૃત્તિ માટે ઉપયોગમાં લેવાતી કોઈ જમીન, જગ્યા, વાડો (યાર્ડ), મકાન, વહાણ, વાહન અથવા અન્ય કોઈ સ્થાન;
- (દ) “ઠરાવેલું” એટલે આ અધિનિયમ હેઠળ કરવામાં આવેલા નિયમોથી ઠરાવેલું;
- (ધ) “અનુચિત છાપનું (મિસ બ્રાન્ડેડ) વીર્ય” એટલે વીર્ય સ્ટેશન અથવા વીર્ય સ્ટ્રોના રેકર્ડમાં રાખેલા વીર્ય ડોઝના ડીએનએ પ્રોફાઈલ સાથે સુસંગત ન હોય તેવા ડીએનએ પ્રોફાઈલ વાળા સંવર્ધન માટેના સાંઢ-પાડા (bulls)નો વીર્ય ડોઝ;
- (ન) “કુદરતી સંવવન” એટલે કુદરતી સંવવન દ્વારા માદા ગો-વંશ(પશુ)ને ગર્ભવતી બનાવવા માટે, સંવર્ધનક્ષમ સ્વસ્થ સાંઢ-પાડા (bulls)નો ઉપયોગ;
- (પ) “સંશોધન સંસ્થા” એટલે જીવંત પ્રાણીઓ અથવા વીર્ય અથવા ગર્ભ અથવા અંડકોષ અથવા પ્રજનન અંગોનો ઉપયોગ, વૈજ્ઞાનિક તપાસ માટે સંશોધન, પરીક્ષણો અથવા પ્રયોગોમાં અથવા હકીકતોની પદ્ધતિસર શોધમાં કરવાના હેતુથી કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી સંસ્થા;
- (ફ) “વીર્ય” એટલે સાંઢ (cow bull) અથવા પાડા (buffalo bull)નું કોઈ સ્વરૂપમાં વીર્ય અથવા લિંગ નિર્ધારિત વીર્ય (સેક્સ સીમેન);

- (બ) “વીર્ય બેંક” એટલે વેપાર અથવા વિતરણ માટે જ્યાં ગો-વંશ(પશુ)ના વીર્યનો સંગ્રહ કરવામાં આવે એવું કોઈ સ્થળ;
- (ભ) “વીર્ય સ્ટેશન” એટલે કૃત્રિમ ગર્ભાધાન માટે જ્યાં ગો-વંશ(પશુ)ના વીર્ય એકત્રીકરણ, પ્રક્રિયા, સંગ્રહ અને તેના વિતરણ માટે, સુવિધા સ્થાપિત કરવામાં આવી હોય તેવું માન્ય સ્થળ;
- (મ) “લિંગ નિર્ધારિત વર્ગીકૃત વીર્ય (સેક્રસ સોર્ટેડ સીમેન)” અથવા “લિંગ નિર્ધારિત વીર્ય (સેક્રસ સીમેન)” એટલે ઈચ્છિત લિંગની વધુ સંતતિ ઉત્પન્ન કરવા માટેના શુક્રાણુ (સ્પર્મ) ધરાવતું વીર્ય;
- (ય) “રાજ્ય” એટલે ગુજરાત રાજ્ય;
- (ર) “પશુચિકિત્સક” એટલે ભારતીય પશુચિકિત્સા કાઉન્સિલ અધિનિયમ, ૧૯૮૪માં વ્યાખ્યાયિત કર્યા પ્રમાણે રજિસ્ટર થયેલ પશુચિકિત્સા વ્યવસાયી.

સન ૧૯૮૪નો  
૫૨ મો.

### પ્રકરણ - ૨

### નિયમન અને રજિસ્ટ્રેશન

૩. (૧) આ અધિનિયમમાં અન્યથા જોગવાઈ કરી હોય તે સિવાય, કોઈપણ વ્યક્તિ રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવતી હોય તે સિવાય, આવી વ્યક્તિ, રાજ્યમાં (સાંઢ-પાડાના) કુદરતી સંવર્ધન, ગો-વંશ(પશુ)નું વીર્ય, ગર્ભ, અંડકોષ (ઓવા) અથવા અપરિપક્વ અંડકોષ (ઓસાઈટ) ના ઉત્પાદન, સંગ્રહ, પરિવહન, વેચાણ અથવા ઉપયોગ દ્વારા ગો-વંશ સંવર્ધનની કોઈ પ્રવૃત્તિ ધરી શકશે નહિ.
- (૨) આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવતી વ્યક્તિએ, રાજ્ય સરકાર અથવા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા વખતોવખત નિયત કરેલા, ગો-વંશ સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓને લગતા ઠરાવેલા ધોરણો જાળવવા જોઈશે.
- (૩) કોઈપણ વ્યક્તિ, જેના માટે તેને રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવ્યું હોય તેવી સેવાઓના પ્રકાર અને સ્વરૂપ વિશે હકીકતોની ખોટી રજૂઆત કરતી જાહેરાત અથવા પ્રચાર કરી શકશે નહિ.
૪. (૧) આ અધિનિયમના આરંભની તારીખે અને તે તારીખથી, કોઈપણ વ્યક્તિ, રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવતી હોય તે સિવાય,-
- (ક) આવી વ્યક્તિએ, વીર્ય સ્ટેશન અથવા ગર્ભ પ્રત્યારોપણ (એમ્બ્રિયો ટ્રાન્સપ્લાન્ટ) અથવા ઇન-વિટ્રો ફર્ટિલાઈઝેશન (ગર્ભાધાન) પ્રયોગશાળા સ્થાપવી જોઈશે નહિ અને તેનું સંચાલન કરવું જોઈશે;
- (ખ) આવી વ્યક્તિએ, કૃત્રિમ ગર્ભાધાન તાલીમ સંસ્થા (એઆઈટીઆઈ)ની સ્થાપના કરવી જોઈશે અને તેનું સંચાલન કરવું જોઈશે નહિ; અથવા
- (ગ) કોઈપણ સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજી સેવા પૂરી પાડનારે, રાજ્યમાં ગો-વંશની સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓ માટે, સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજી સેવાઓ પૂરી પાડવી જોઈશે નહિ.
- (૨) આ અધિનિયમના આરંભની તારીખે અને તે તારીખથી, કોઈપણ વ્યક્તિ, -
- (ક) ઠરાવવામાં આવે તેવી લાયકાત અને અનુભવ ધરાવતી હોય અને જરૂરી તાલીમ લીધી હોય, અને
- (ખ) માન્ય રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવતી હોય,
- તે સિવાય તે, રાજ્યમાં સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજી નિષ્ણાત તરીકે સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજી સેવાઓમાં પ્રવૃત્ત થશે નહિ.

ગો-વંશ સંવર્ધન  
પ્રવૃત્તિઓનું  
નિયમન.

સત્તામંડળ સમક્ષ  
રજિસ્ટ્રેશન.

## (૩) દરેક વિધમાન, -

- (ક) ગર્ભ પ્રત્યારોપણ (એમ્બ્રયો ટ્રાન્સફર) અથવા ઈન-વિટ્રો ફર્ટિલાઇઝેશન (ગર્ભાધાન) પ્રયોગશાળા,
- (ખ) સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજી નિષ્ણાત, અને
- (ગ) સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજી સેવા પૂરી પાડનાર,  
- એ, આ અધિનિયમનના આરંભની તારીખથી છ મહિનાની મુદતની અંદર, રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર કાઢી આપવા માટે સત્તામંડળને અરજી કરવી જોઈશે.

- (૪) કેન્દ્ર સરકારના અધિનિયમ અને / અથવા નિયમ હેઠળ નોંધાયેલ અથવા માન્યતા પ્રાપ્ત દરેક વિધમાન વીર્ય-સ્ટેશન અને કૃત્રિમ ગર્ભાધાન તાલીમ સંસ્થાએ, આ અધિનિયમનના આરંભની તારીખથી છ મહિનાની અંદર, આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી) કરાવવું જોઈશે.

## પ. (૧) આ અધિનિયમનના આરંભની તારીખે અને તે તારીખથી, કોઈપણ વ્યક્તિ, સત્તાધિકારી પાસેથી મેળવેલું રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવતી હોય તે સિવાય,-

- (ક) આવી વ્યક્તિ, વીર્ય બેંક સ્થાપી શકશે નહિ અને ચલાવી શકશે નહિ; અથવા
- (ખ) કૃત્રિમ ગર્ભાધાન સેવા પૂરી પાડનારની કોઈપણ વ્યક્તિ, કૃત્રિમ ગર્ભાધાન સેવાઓ પૂરી પાડી શકશે નહિ.

## (૨) આ અધિનિયમનના આરંભની તારીખે અને તે તારીખથી, રાજ્યમાં કોઈપણ વ્યક્તિ,-

- (ક) ઠરાવવામાં આવે તેવી જરૂરી લાયકાત ધરાવતી હોય અને જરૂરી તાલીમ મેળવેલી હોય, અને
- (ખ) આ અધિનિયમ હેઠળ સંબંધિત અધિકૃત અધિકારીઓ દ્વારા કાઢી આપવામાં આવેલું રજિસ્ટ્રેશનનું (નોંધણી) પ્રમાણપત્ર ધરાવતી હોય,  
- તે સિવાય, તે, કૃત્રિમ ગર્ભાધાન ટેકનિશિયન (એઆઈ) તરીકે કૃત્રિમ ગર્ભાધાન સેવામાં પ્રવૃત્ત થશે નહિ.

## (૩) દરેક વિધમાન, -

- (ક) વીર્ય બેંક-એ, રજિસ્ટ્રેશનનું (નોંધણી) પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે, આ અધિનિયમનના આરંભની તારીખથી છ મહિનાની અંદર, સત્તામંડળને અરજી કરવી જોઈશે.
- (ખ) કેન્દ્ર સરકારના અધિનિયમ અને / અથવા નિયમ હેઠળ નોંધાયેલા અથવા માન્યતાપ્રાપ્ત દરેક કૃત્રિમ ગર્ભાધાન સેવા પૂરી પાડનાર અને કૃત્રિમ ગર્ભાધાન ટેકનિશિયન-એ, આ અધિનિયમનના આરંભની તારીખથી છ મહિનાની અંદર, આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી) કરાવવું જોઈશે.

- (૪) જેમણે કુદરતી સંવનન દ્વારા સંવર્ધન માટે નર ગો-વંશ(પશુ)ને, તેમના પોતાના પશુઓના ટોળા માટે અથવા અન્ય ખેડૂતોના ગો-વંશ(પશુ)ને સેવાઓ ઉપલબ્ધ કરવા માટે રાખવા ધાર્યું હોય તેવી તમામ વ્યક્તિઓએ, ઠરાવવામાં તેવી રીતે, સત્તામંડળ દ્વારા મુકરર કરવામાં આવેલા અધિકારી સમક્ષ નર ગો-વંશ(પશુ) રજિસ્ટર કરવા જોઈશે.

## ૬. (૧) રજિસ્ટ્રેશન, પુન:રજિસ્ટ્રેશન, રજિસ્ટ્રેશન તાજું કરાવાવાની અથવા રજિસ્ટ્રેશન રદ કરવાની અથવા ફી ચૂકવવાની રીત, ઠરાવવામાં આવે તેવી રહેશે.

- (૨) રાજ્ય સરકાર, રજિસ્ટ્રેશન, પુન:રજિસ્ટ્રેશન, રજિસ્ટ્રેશન તાજું કરાવાવાની અથવા રજિસ્ટ્રેશન રદ કરવાની રીત માટે, ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતો લાદી શકશે.

## ૭. આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશનના હેતુ માટે,-

અધિકૃત  
અધિકારીઓ  
પાસે રજિસ્ટ્રેશન  
કરાવવા બાબત.

રજિસ્ટ્રેશન  
માટેની શરતો.

રજિસ્ટ્રેશન  
માટેના  
સત્તામંડળો.

- (ક) ગુજરાત ગોવંશ સંવર્ધન નિયમનકારી સત્તામંડળ- એ કલમ ૪ માટેનું સત્તામંડળ રહેશે; અને
- (ખ) રાજ્ય સરકાર, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી અધિકૃત કરે તેવા અધિકારી, કલમ ૫ માટેના, અધિકૃત અધિકારી રહેશે.
૮. (ક) સત્તામંડળ અથવા યથાપ્રસંગ, અધિકૃત અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલા કલમ ૪ને લગતા હુકમથી નારાજ થયેલી કોઈ વ્યક્તિ, સચિવ, પશુપાલન સમક્ષ; અને
- (ખ) સત્તામંડળ દ્વારા અથવા યથાપ્રસંગ, અધિકૃત અધિકારી દ્વારા કલમ ૫-ને લગતા કરવામાં આવેલા હુકમથી નારાજ થયેલી કોઈ વ્યક્તિ, સમુચિત અધિકારી સમક્ષ,
- ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અપીલ કરી શકશે.

અપીલ.

## પ્રકરણ ૩

## ગુજરાત ગો-વંશ સંવર્ધન નિયમનકારી સત્તામંડળ

## (GBBRA)

૯. (૧) આ અધિનિયમના આરંભની તારીખે અને તે તારીખથી, આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે, “ગુજરાત ગો-વંશ સંવર્ધન નિયમનકારી સત્તામંડળ” તરીકે ઓળખાતા એક સત્તામંડળની સ્થાપના કરવામાં આવશે, જે આ અધિનિયમ હેઠળ તેને આપવામાં આવેલી સત્તા વાપરશે અને સોંપવામાં આવેલા કાર્યો કરશે.
- (૨) સત્તામંડળ નીચેના સભ્યોનું બનશે: -
- |   |                   |
|---|-------------------|
| (૧) પશુપાલન નિયામક, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર  | અધ્યક્ષ           |
| (૨) મુખ્ય કારોબારી અધિકારી, ગુજરાત પશુધન વિકાસ બોર્ડ, ગાંધીનગર  | ઉપાધ્યક્ષ         |
| (૩) નાયબ સચિવ (પશુપાલન), કૃષિ, ખેડૂત કલ્યાણ અને સહકાર વિભાગ, ગુજરાત રાજ્ય   | હોદ્દાની રૂએ સભ્ય |
| (૪) કામધેનુ યુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર, ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા નામનિયુક્ત, પશુ પ્રજનન (એનિમલ રિપ્રોડક્શન), માદારોગ વિજ્ઞાન (ગાયનેકોલોજી) અને પ્રસૂતિશાસ્ત્ર (રિકસ્ટ્રુક્શન) ના પ્રાધ્યાપક અને વડા | હોદ્દાની રૂએ સભ્ય |
| (૫) સંયુક્ત નિયામક (સઘન પશુ વિકાસ કાર્યક્રમ), ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર  | સભ્ય-સચિવ         |
- (૩) સત્તામંડળનું મુખ્ય મથક ગાંધીનગર, ગુજરાત ખાતે રહેશે.
- (૪) ગો-વંશ સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓના સંબંધમાં, સત્તામંડળને, સમગ્ર ગુજરાત રાજ્યમાં હકૂમત રહેશે.
- (૫) સત્તામંડળ, ત્રણ મહિનામાં ઓછામાં ઓછી એક વાર, અધ્યક્ષ નક્કી કરે તેવા સમયે મળશે અને ઠરાવવામાં આવે તેવી બેઠકો ખાતે, પોતાનું કામકાજ ચલાવવા માટે તેવી કાર્યરીતિનું પાલન કરશે.
- (૬) સત્તામંડળની બેઠકો, અધ્યક્ષ દ્વારા બોલાવવામાં આવશે અને અધ્યક્ષ, તેનું અધ્યક્ષસ્થાન સંભાળશે. અધ્યક્ષની ગેરહાજરીમાં, બેઠકનું અધ્યક્ષસ્થાન, મુખ્ય કારોબારી અધિકારી, ગુજરાત પશુધન વિકાસ બોર્ડ, ગાંધીનગર દ્વારા સંભાળવામાં આવશે.
- (૭) રાજ્ય સરકાર, સત્તામંડળને, આ અધિનિયમ હેઠળ તેના કાર્યોને કાર્યક્ષમ રીતે કરવા માટે સક્ષમ બનાવવાના હેતુ માટે, જરૂરી જણાય તેટલી સંખ્યામાં અધિકારીઓ અને અન્ય કર્મચારીઓ પૂરા પાડી શકશે.

ગુજરાત ગો-વંશ સંવર્ધન નિયમનકારી સત્તામંડળ.

સત્તામંડળની  
સત્તા અને  
કાર્યો.

૧૦. (૧) રાજ્ય સરકારે, સત્તામંડળ મારફત ગો-વંશ સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓને પોતાના નિયંત્રણમાં લેવી જોઈશે. સત્તામંડળ, આ અધિનિયમ હેઠળ તેને આપવામાં આવેલી સત્તાનો ઉપયોગ પણ કરશે અને સોંપવામાં આવેલા કાર્યો કરશે.
- (૨) સત્તામંડળ, શાશ્વત ઉત્તરાધિકાર અને એક સામાન્ય સીલ ધરાવતું, ઉપર્યુક્ત નામથી રચાયેલું મંડળ રહેશે અને તેને સ્થાવર અને જંગમ બંને મિલકત સંપાદિત કરવાની, ધરાવવાની અને તેનો નિકાલ કરવાની અને કરાર કરવાની સત્તા રહેશે અને સદરહુ નામથી તે દાવો માંડી શકશે અને તેના ઉપર દાવો માંડી શકાશે.
- (૩) સત્તામંડળ, આ અધિનિયમ હેઠળ ફરજો અને કામગીરીના કાર્યક્ષમ પાલન માટે, જરૂર હોય તેવી સમિતિઓ અને પેટા- સમિતિઓની રચના કરી શકશે.
- (૪) સત્તામંડળને, પોતે યોગ્ય ગણે તેટલી સંખ્યામાં, સત્તામંડળની સભ્ય ન હોય તેવી બીજી વ્યક્તિ (વ્યક્તિઓ)ને, પેટા-કલમ (૩) હેઠળ નિમાયેલી કોઈ સમિતિના સભ્ય તરીકે કો-ઓપ્ટ કરવાની સત્તા રહેશે.
- (૫) આ અધિનિયમ હેઠળ, સત્તામંડળે, કોઈ વ્યક્તિ અથવા કોઈ જગ્યાની તપાસ અથવા નિરીક્ષણ કરવા અને આવા અન્ય કાર્યો કરવા માટે, કોઈ પ્રતિષ્ઠિત પશુચિકિત્સા સંસ્થામાં પશુ સંવર્ધન અથવા પશુપાલનના ક્ષેત્રમાં ઓછામાં ઓછા દસ વર્ષનો સંબંધિત વ્યાવસાયિક અનુભવ ધરાવતા નિષ્ણાતોની એક ટીમની નિમણૂક કરવી જોઈશે.
- (૬) સત્તામંડળ નીચેના કાર્યો કરશે:-
- (ક) સાંઢ-પાડાના ફરજિયાત રજિસ્ટ્રેશન દ્વારા ગો-વંશ સંવર્ધનને લગતી કુદરતી સંવનનની પ્રવૃત્તિઓ પર દેખરેખ રાખવી અને તેનું નિયમન કરવું;
- (ખ) રાજ્યમાં ગો-વંશ(પશુ)ના વીર્ય, ગો-વંશ(પશુ)ના ગર્ભ, અંડકોષ (ઓવા) અને અપરિપકવ અંડકોષ (ઓસાઈટ) ના ઉત્પાદન પર દેખરેખ રાખવી, તેનું નિયમન કરવું તથા તેને પ્રોત્સાહન આપવું;
- (ગ) રાજ્યમાં ગો-વંશ વીર્ય, ગો-વંશ ગર્ભ, અંડકોષ (ઓવા) અને અપરિપકવ અંડકોષ (ઓસાઈટ) ના સંગ્રહ, પરિવહન, વિતરણ, વેચાણ અથવા ઉપયોગ પર દેખરેખ રાખવી, તેનું નિયમન કરવું તથા તેને પ્રોત્સાહન આપવું;
- (ઘ) આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર વીર્ય સ્ટેશન, ગર્ભ પ્રત્યારોપણ અથવા ઈન-વિટ્રો ફર્ટિલાઈઝેશન (ગર્ભાધાન) પ્રયોગશાળા, સહાયિત પ્રજનન (આસિસ્ટેડ રિપ્રોડક્ટિવ) ટેકનોલોજી નિષ્ણાતો, સહાયિત પ્રજનન (આસિસ્ટેડ રિપ્રોડક્ટિવ) ટેકનોલોજી સેવા પૂરી પાડનારનું રજિસ્ટ્રેશન કરવું અને રજિસ્ટ્રેશન તાજું કરવું અને ઠરાવવામાં આવે તેવી આપવામાં આવેલી સેવાઓ માટે, પ્રમાણીકરણ ચાર્જિસ/ અન્ય કોઈ ચાર્જિસ વસૂલ કરવા;
- (ચ) સરકારની પૂર્વ-મંજૂરી સાથે કૃત્રિમ ગર્ભાધાન તાલીમ સંસ્થાઓનું રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું;
- (છ) ઠરાવેલા ધોરણો પરિપૂર્ણ કરે તેવા, વીર્ય ઉત્પાદન માટે ઉપયોગમાં લેવાના સાંઢ-પાડા (bulls) પ્રમાણિત કરવા;
- (જ) ગો-વંશ સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓ સંબંધિત કોઈ બાબતો પર સરકારને સલાહ આપવી;
- (ઝ) ગો-વંશ સંવર્ધનની સ્થિતિ, સંભવિત સમસ્યાઓ અને તેના ઉકેલો નક્કી કરવા માટે, સર્વેક્ષણો હાથ ધરવા અને અભ્યાસ કરવા;
- (ટ) આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ, સત્તામંડળના કાર્યો કરવા માટે વિનિયમો કરવા;
- (ઠ) રાજ્ય સરકાર તરફથી વખતોવખત મેળવેલી સૂચનાઓ અનુસાર અધિનિયમો અમલમાં લાવવા અને નિયમો અને નીતિઓ ઘડવી અને તેનો અમલ કરવો;



- (ડ) સરકારની પૂર્વ-મંજૂરીથી તેના કાર્યો કાર્યક્ષમ રીતે બજાવવા માટે પોતાને જરૂરી જણાય તેવા, પશુચિકિત્સાની લાયકાત અને અનુભવ ધરાવતા નિષ્ણાતની નિમણૂક કરવી;
- (ઢ) ગો-વંશ સંવર્ધનની પ્રવૃત્તિઓમાં રોકાયેલી વ્યક્તિઓ પાસેથી માહિતી મંગાવવી;
- (ત) જ્યાં કોઈ ગો-વંશ સંવર્ધન પ્રવૃત્તિ હાથ ધરવામાં આવતી હોય તેવી જગ્યાનો હવાલો ધરાવતી અને પોતાના અભિપ્રાય પ્રમાણે, આ અધિનિયમની અને તે હેઠળ કરેલા નિયમોની કોઈપણ જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરતી હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિને ફરમાવતા આદેશો આપવા;
- (થ) કોઈ સરકારી અધિકારીને, સત્તામંડળના કાર્યો બજાવવા માટે જરૂરી સત્તા સોંપવી;
- (દ) સત્તામંડળના કાર્યો અસરકારક રીતે બજાવવા માટે જરૂરી હોય, ત્યારે અને તેવી સમિતિ અથવા પેટા-સમિતિઓની રચના કરવી;
- (ધ) રાજ્ય સરકાર દ્વારા સોંપવામાં આવે તેવા અન્ય કાર્યો કરવા; અને
- (ન) સત્તામંડળ, આ અધિનિયમ હેઠળ કાર્યો કરતી વખતે, રાજ્ય સરકાર દ્વારા આપવામાં આવે તેવા આદેશોથી બંધાયેલ રહેશે.
૧૧. (૧) સત્તામંડળ અથવા આ અર્થે તેમના દ્વારા અધિકૃત કરેલા નિષ્ણાતોની ટીમના કોઈ અધિકારી અથવા સભ્ય, રજિસ્ટ્રેશન અથવા માન્યતાની બોલીઓ અને શરતો તથા આ અધિનિયમની અને તે હેઠળ કરેલા નિયમોની કોઈ જોગવાઈઓનું પાલન સુનિશ્ચિત કરવાના હેતુથી, અથવા તપાસ અને પૂછપરછના હેતુ માટે,-
- (ક) વીર્ય સ્ટેશન અથવા કૃત્રિમ ગર્ભાધાન સેવા પૂરી પાડનાર અથવા તાલીમ સંસ્થાના કોઈ વ્યવસાયના સ્થળ અથવા જગ્યામાં પ્રવેશ કરી શકશે, તેનું નિરીક્ષણ કરી શકશે અને ઝડપી લઈ અથવા લેવડાવી શકશે, જ્યાં તેને એવું માનવાને કારણ હોય કે આ અધિનિયમની અને તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરતી કોઈ પ્રવૃત્તિ ચાલી રહી છે અથવા આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની કોઈ જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન થઈ રહ્યું છે અથવા પ્રમાણપત્ર ધારક, આ અધિનિયમ હેઠળ આપવામાં આવેલા રજિસ્ટ્રેશન અથવા માન્યતા પ્રાપ્ત શરતોનું ઉલ્લંઘન કરીને પ્રવૃત્તિઓ કરી રહ્યો છે;
- (ખ) કોઈ વીર્ય સ્ટેશન અથવા કૃત્રિમ ગર્ભાધાન સેવા પૂરી પાડનાર અથવા તાલીમ સંસ્થાની જગ્યામાંથી વીર્યના નમૂના, થીજવેલ વીર્ય સ્ટ્રો, લોહી અથવા વીર્ય ઉત્પાદન અથવા કૃત્રિમ ગર્ભાધાન સેવાઓમાં વપરાતી અન્ય કોઈ સામગ્રીના નમૂના એકત્રિત કરી શકશે અને સત્તામંડળ દ્વારા તે અર્થે અધિકૃત કરેલી પ્રયોગશાળા દ્વારા પૃથ્થકરણ કરેલા આવા નમૂના મેળવી શકાશે અને તેમાંથી વીર્ય ઉત્પાદન માટે યોગ્ય રીતે પ્રમાણિત ન હોય તેવા કોઈ સાંઢ-પાડા (bulls) ને પણ જામ કરી શકશે અથવા જરૂરી હોય તેવી અન્ય તપાસ કરી શકશે, રજિસ્ટ્રેશન અથવા માન્યતા પ્રમાણપત્રધારક અને આવી જગ્યામાં કામ કરતી અન્ય વ્યક્તિઓના નિવેદનો લઈ શકશે અને તેમના રેકર્ડ તપાસી શકશે.
- (૨) ભારતીય નાગરિક સુરક્ષા સંહિતા, ૨૦૨૩ ની ઝડપી અને જામી સંબંધિત જોગવાઈઓ, શક્ય હોય ત્યાં સુધી, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરવામાં આવેલી ઝડપી અને જામીને લાગુ પડશે.

તપાસ, ઝડપી અને જામીની સત્તા.

સન ૨૦૨૩નો  
૪૬મો.

#### પ્રકરણ ૪

#### ગુના અને શિક્ષા

૧૨. (૧) આ અધિનિયમની કલમો ૪ અને ૫ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવતી કોઈ વ્યક્તિ, રાજ્ય સરકાર અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા વખતોવખત નિયત કરેલી ગો-વંશ સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓ સંબંધિત ઠરાવેલા ધોરણો જાળવવામાં નિષ્ફળ ગઈ હોય, તો તેને પચાસ હજાર રૂપિયા સુધીનો દંડ અને અપાલન અથવા ઉલ્લંઘન ચાલુ રહે તે દરમિયાન, દરરોજ એક હજાર રૂપિયાથી વધુ નહિ તેટલી રકમનો વધુ દંડ કરવામાં આવશે.

ગુના અને શિક્ષા.

- (૨) રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવ્યા વિના કોઈ ગો-વંશ સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓ કરે અથવા પ્રમાણિત સાંઢ-પાડા (bulls) સિવાયના અન્ય પશુઓમાંથી થીજવેલ વીર્યના ઉત્પાદનની પ્રવૃત્તિ કરે અથવા અનુચિત છાપના વીર્યથી સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓ કરે અથવા આ અધિનિયમની કોઈ જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરે, તો દોષિત ઠરેથી, તેને છ મહિનાની મુદત સુધીની સાદી કેદની અથવા એક લાખ રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા તે બંને સજા થશે.
- (૩) કોઈ વ્યક્તિ, જેના માટે તેને રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવ્યું હોય તેવી સેવાઓના પ્રકાર અને સ્વરૂપ અંગેની હકીકતોની ખોટી રજૂઆત કરતી જાહેરાત અથવા પ્રચાર કરે, તેને દોષિત ઠરેથી, છ મહિનાની મુદત સુધીની સાદી કેદની સજા અથવા બે લાખ રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા તે બંને સજા થશે.
- (૪) સત્તામંડળ અથવા સત્તામંડળ દ્વારા અધિકૃત કરેલ અધિકારી, રજિસ્ટ્રેશનની, લાયસન્સ તાજું કરવાની કોઈ શરતોનું અથવા આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ અથવા આવશ્યકતાનું અને લાઈસન્સની શરતો, સત્તામંડળે વખતોવખત કરેલા આદેશો અથવા હુકમોનું પાલન ન કરવા અથવા ઉલ્લંઘન કરવા બદલ, પેટા-કલમો (૧) અને (૨) હેઠળ દંડ લાદવા અથવા નિયમો દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા અન્ય દંડ અથવા ચાર્જિસ લાદવા માટે હકદાર રહેશે.
- (૫) આ અધિનિયમ હેઠળ સત્તામંડળ અથવા સત્તામંડળ દ્વારા અધિકૃત કરેલા અધિકારી દ્વારા લાદવામાં આવે તેવા દંડ અથવા ચાર્જિસ, ઉલ્લંઘન અથવા અપાલન માટે દોષિત વ્યક્તિ દ્વારા ભોગવવામાં આવેલ અન્ય કોઈ જવાબદારી ઉપરાંતના રહેશે અને તેનાથી તેનું (અન્ય કોઈ જવાબદારીનું) અલ્પીકરણ થશે નહિ.

આદેશો બહાર  
પાડવાની સત્તા.

૧૩. (૧) આ અધિનિયમની જોગવાઈઓને અને આ અર્થે સરકાર દ્વારા આપવામાં આવે તેવા કોઈ આદેશને અધીન રહીને, સત્તામંડળ, આ અધિનિયમ હેઠળ તેની સત્તાની રૂએ અને તેના કાર્યો કરતી વખતે, કોઈ વ્યક્તિ અથવા અધિકારીને, લેખિતમાં કોઈ આદેશ આપી શકશે અને આવી વ્યક્તિ અથવા અધિકારી, આવા આદેશોનું પાલન કરવા માટે બંધાયેલા રહેશે.
- (૨) આ કલમ હેઠળ આદેશો આપવાની સત્તામાં, નીચેની બાબતોનો આદેશ આપવાની સત્તાનો સમાવેશ થશે—
- (ક) ગો-વંશ સંવર્ધન, કૃત્રિમ ગર્ભાધાન સેવાઓ, તાલીમ સંબંધિત કોઈપણ કામગીરી, પ્રક્રિયા અથવા પ્રવૃત્તિને બંધ કરવી, તેના પર પ્રતિબંધ મૂકવો અથવા તેનું નિયમન કરવું; અથવા
- (ખ) વીજળી, પાણી અથવા અન્ય કોઈપણ સેવાના પુરવઠો બંધ કરવો અથવા તેનું નિયમન કરવું.

પોલીસનો  
સહયોગ.

૧૪. સંબંધિત વિસ્તારમાં હકૂમત ધરાવતા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ અને જિલ્લા પોલીસ અધીક્ષકે, તેઓની જાતે અથવા તેમના તાબાના કર્મચારીઓ મારફત આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અમલમાં લાવવા અને તેનું પાલન કરવા માટે, ગુજરાત ગો-વંશ સંવર્ધન નિયમનકારી સત્તામંડળ અથવા સત્તામંડળે અધિકૃત કરેલા અધિકારીને સહયોગ આપવો જોઈશે.

ગો-વંશ  
સંવર્ધનની  
પ્રવૃત્તિઓને  
અટકાવવા  
માટેની કોર્ટની  
સત્તા.

૧૫. (૧) સત્તામંડળ દ્વારા શંકા રાખવામાં આવી હોય કે આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓનો ભંગ કરીને, કોઈ વ્યક્તિ, ગો-વંશ સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓમાં રોકાયેલી છે અને તેણે આવા ભંગ માટે તેને બજાવવામાં આવેલી નોટિસનું પાલન કરવાનો ઈન્કાર કર્યો છે અથવા તેના પર લાદવામાં આવેલો દંડ ચૂકવવાનો ઈન્કાર કર્યો છે, ત્યારે સદરહુ વ્યક્તિને, સદરહુ પ્રવૃત્તિઓ કરતા અટકાવવા માટે સત્તામંડળ અથવા તેણે (સત્તામંડળે) અધિકૃત કરેલા કોઈ અધિકારી, ફર્સ્ટ ક્લાસ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં ફરિયાદ કરી શકશે.
- (૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ અરજી મળ્યેથી, કોર્ટ, આવી કોઈ વ્યક્તિને, સદરહુ પ્રવૃત્તિ કરતી અટકાવવા માટે હુકમ કરી શકશે અથવા તેને યોગ્ય જણાય તેવા આદેશો આપી શકશે અથવા તેવો હુકમ કરી શકશે.

૧૬. (૧) કોઈપણ કોર્ટ-એ, સત્તામંડળ અથવા આ અર્થે અધિકૃત કરેલા કોઈ અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલી ફરિયાદ ઉપરથી હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ ગુનાની ન્યાયિક નોંધ લેવી જોઈશે નહિ.

ગુનાની  
ન્યાયિક નોંધ  
લેવા બાબત.

(૨) જેના સંબંધમાં, સરકાર અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિ અથવા સત્તામંડળને, આ અધિનિયમથી (ગુનાની) ન્યાયિક નોંધ લેવાની અને તેનો (ગુનાનો) નિકાલ કરવાની સત્તા આપવામાં આવી હોય તે બાબતના અને સરકાર અથવા આવી વ્યક્તિ અથવા સત્તામંડળ જે રીતે આ અધિનિયમથી અથવા તે હેઠળ અથવા તેનામાં અથવા તેને નિહિત થયેલી કોઈ સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકે તે રીત અંગે, કોઈપણ દીવાની કોર્ટને કોઈ હકૂમત રહેશે નહિ.

૧૭. (૧) આ અધિનિયમ હેઠળનો ગુનો, કોઈ કંપનીએ કર્યો હોય, ત્યારે ગુનો કરવામાં આવ્યો હોય તે સમયે, કંપનીનો હવાલો સંભાળતી હોય અને કંપનીના કામકાજના સંચાલન માટે કંપનીને જવાબદાર હોય તેવી દરેક વ્યક્તિ તેમજ કંપની, તે ગુના માટે દોષિત છે એમ ગણાશે અને તેની સામે કાર્યવાહી કરવામાં આવશે અને તદ્દનુસાર તેમને શિક્ષા કરવામાં આવશે:

કંપનીઓએ  
કરેલા ગુના.

પરંતુ એવી કોઈ વ્યક્તિ, એમ સાબિત કરે કે ગુનો તેની જાણ બહાર થયો હતો અથવા તેવો ગુનો થતો અટકાવવા માટે, તેણે તમામ યોગ્ય કાળજી રાખી હતી, તો તે વ્યક્તિ, આ પેટા-કલમમાંના કોઈપણ મજકૂરથી, કોઈ શિક્ષાને પાત્ર થશે નહિ.

(૨) પેટા-કલમ (૧)માં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, આ અધિનિયમ હેઠળનો કોઈ ગુનો કંપનીએ કર્યો હોય અને તેમ સાબિત થાય કે ગુનો, કંપનીના કોઈ ડિરેક્ટર, મેનેજર, સેક્રેટરી અથવા અન્ય અધિકારીની સંમતિથી અથવા તેની મૂક સંમતિથી કરવામાં આવ્યો છે અથવા તેમના પક્ષે થયેલી કોઈ બેદરકારીને કારણે થયો છે, ત્યારે આવા ડિરેક્ટર, મેનેજર, સેક્રેટરી અથવા અન્ય અધિકારી પણ તે ગુના માટે દોષિત ગણાશે અને તેમની સામે કાર્યવાહી કરવામાં આવશે અને તદ્દનુસાર તેને શિક્ષા કરવામાં આવશે.

#### પ્રકરણ-૫

#### નાણાકીય હિસાબ અને ઓડિટ

૧૮. (૧) “ગુજરાત ગો-વંશ સંવર્ધન નિયમનકારી સત્તામંડળ ફંડ” તરીકે ઓળખાતું એક ફંડ રહેશે, જેમાં સરકાર દ્વારા આપવામાં આવતા અનુદાન, મળેલી ફી, દાન અથવા સબસિડી, કોઈ વ્યક્તિ અથવા સંસ્થા દ્વારા તેને આપવામાં આવેલી ભેટ અને વસિયત સહિત, સત્તામંડળને મળેલા તમામ નાણાં જમા કરવામાં આવશે.

સત્તામંડળનું  
ફંડ.

(૨) સત્તામંડળનું તમામ ફંડ, અનુસૂચિત બેંકમાં રાખવું જોઈશે અને સત્તામંડળ, આ અર્થે લેખિતમાં અધિકૃત કરે તેવી વ્યક્તિએ તેનું સંચાલન કરવું જોઈશે.

૧૯. (૧) સત્તામંડળે ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે હિસાબો રાખવા જોઈશે.

હિસાબો અને  
ઓડિટ.

(૨) સત્તામંડળના હિસાબોનું ઓડિટ તપાસનીસ, સ્થાનિક ફંડની કચેરી અથવા રાજ્ય સરકારની મંજૂરીથી સત્તામંડળ દ્વારા નિમાયેલા અન્ય કોઈ ઓડિટર દ્વારા કરવામાં આવશે.

(૩) રાજ્ય સરકાર, પોતાને જરૂરી જણાય, તો સત્તામંડળના હિસાબોનું નિરીક્ષણ અને ઓડિટ કરવા માટે, એક ખાસ ઓડિટરની નિમણૂક કરી શકશે.

(૪) ઓડિટર-એ અથવા યથાપ્રસંગ, ખાસ ઓડિટર-એ, પોતાનો અહેવાલ સત્તામંડળને રજૂ કરવો જોઈશે અને તેની એક નકલ, રાજ્ય સરકારને મોકલવી જોઈશે.

૨૦. (૧) સત્તામંડળે, દરેક નાણાકીય વર્ષ માટે, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી તારીખ સુધીમાં, અગાઉના નાણાકીય વર્ષ દરમિયાનની તેની પ્રવૃત્તિઓની સંપૂર્ણ વિગતો આપતો વાર્ષિક અહેવાલ તૈયાર કરવો જોઈશે અને ઠરાવેલી તારીખથી એક મહિનાની અંદર તેની એક નકલ, સરકારને રજૂ કરવી જોઈશે.

વાર્ષિક અહેવાલ.

(૨) વાર્ષિક અહેવાલ મળ્યેથી, સરકાર, તેના પર પોતાને જરૂરી જણાય તેવા પગલાં લઈ શકશે.

- (૩) પેટા-કલમ (૨) હેઠળ સરકારે તેના પર લીધેલા પગલાંના અહેવાલ સહિત સરકારને રજૂ કરવામાં આવેલા અહેવાલની એક નકલ, રાજ્ય વિધાનમંડળ સમક્ષ મૂકવી જોઈશે.

#### પ્રકરણ-૬

#### પ્રકીર્ણ

- મુક્તિ આપવા બાબત.
૨૧. સંશોધન અને તાલીમના હેતુ માટે, સરકારી સંશોધન સંસ્થા અથવા યુનિવર્સિટી દ્વારા સ્થાપવામાં આવેલી કોઈ ગો-વંશ(પશુ) વીર્ય અથવા ગર્ભ ઉત્પાદન (એમ્બ્રિયો પ્રોડક્શન) સુવિધાને, આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવવાની જવાબદારીમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવશે:
- પરંતુ આવી સંશોધન સંસ્થા અથવા યુનિવર્સિટીએ, કોઈ કૃત્રિમ ગર્ભાધાન ટેકનિશિયન અથવા કૃત્રિમ ગર્ભાધાન સેવા પૂરી પાડનાર અથવા સહાયિત પ્રજનન ટેકનિશિયન સેવા પૂરી પાડનારને, સામૂહિક ગો-વંશ(પશુ) ગર્ભાધાન અથવા ગર્ભ પ્રત્યારોપણના હેતુ માટે, વીર્ય અથવા ગર્ભ પૂરા પાડીને અથવા વેચાણ કરીને, તેનો ઉપયોગ કરવો જોઈશે નહિ.
- રેકર્ડ નિભાવવા અને પત્રકો રજૂ કરવા બાબત.
૨૨. (૧) આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવતી દરેક વ્યક્તિએ, પોતાના વ્યવસાયને લગતા તેવા ચોપડા, હિસાબો અને રેકર્ડ ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે નિભાવવા જોઈશે.
- (૨) આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવતી દરેક વ્યક્તિએ, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે, અર્ધવાર્ષિક પત્રકો, બે નકલમાં, સત્તામંડળને રજૂ કરવા જોઈશે.
- શુદ્ધબુદ્ધિથી લીધેલાં પગલાંને રક્ષણ.
૨૩. આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ નિયમ અથવા હુકમ અનુસાર શુદ્ધબુદ્ધિથી કરેલા અથવા કરવા ધારેલા કોઈ કાર્ય માટે, સત્તામંડળ, સત્તામંડળના કોઈ અધિકારી અથવા કોઈ કર્મચારી સામે કોઈપણ દાવો, ફોજદારી કામ અથવા બીજી કાનૂની કાર્યવાહી થઈ શકશે નહિ.
- આ અધિનિયમથી કોઈ અન્ય કાયદાનું અલ્પીકરણ થશે નહિ.
૨૪. આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ, તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા બીજા કોઈ કાયદા ઉપરાંતની રહેશે અને તેનાથી તેનું અલ્પીકરણ થશે નહિ.
- નિયમો કરવાની સત્તા.
૨૫. (૧) સરકાર, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, આ અધિનિયમના હેતુઓ પાર પાડવા માટે નિયમો કરી શકશે.
- (૨) આ કલમ હેઠળ કરેલા તમામ નિયમો, તે કરવામાં આવે તે પછી બનતી ત્વરાએ, ઓછામાં ઓછા ત્રીસ દિવસ સુધી રાજ્ય વિધાનમંડળ સમક્ષ મૂકવા જોઈશે અને જે સત્રમાં તે નિયમો એ રીતે મૂકવામાં આવ્યા હોય તે સત્ર અથવા તેની તરત પછીના સત્રમાં રાજ્ય વિધાનમંડળ, તેમાંથી જે કંઈ ૨૬ કરે અથવા રાજ્ય વિધાનમંડળ, તેમાં જે કોઈ ફેરફાર કરે તેને અધીન રહેશે.
- (૩) રાજ્ય વિધાનમંડળ, એવી રીતે જે કંઈ ૨૬ કરે અથવા જે કંઈ ફેરફાર કરે તે રાજપત્રમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે અને તેમ થયેથી તે અમલમાં આવશે.
- વિનિયમો કરવાની સત્તા.
૨૬. સત્તામંડળ, વખતોવખત, રાજ્ય સરકારની પૂર્વ-મંજૂરીથી, રાજપત્રમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને, આ અધિનિયમ હેઠળ વિનિયમોથી જોગવાઈ કરેલી તમામ અથવા કોઈ બાબત માટે, આ અધિનિયમ અને તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ સાથે અસંગત ન હોય તેવા વિનિયમો કરી શકશે.
- મુશ્કેલીઓ દૂર કરવાની સત્તા.
૨૭. (૧) આ અધિનિયમની કોઈ જોગવાઈઓનો અમલ કરવામાં કોઈ મુશ્કેલી ઊભી થાય, તો સરકાર, રાજપત્રમાં સામાન્ય અથવા ખાસ હુકમ પ્રસિદ્ધ કરીને, સદરહુ મુશ્કેલી દૂર કરવાના હેતુ માટે જરૂરી અથવા ઈષ્ટ જણાય તેવી, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ સાથે અસંગત ન હોય તેવી જોગવાઈઓ કરી શકશે:
- પરંતુ આ અધિનિયમના આરંભની તારીખથી ત્રણ વર્ષની મુદત પૂરી થયા પછી, એવો કોઈપણ હુકમ કરવામાં આવશે નહિ.
- (૨) આ કલમ હેઠળ કરવામાં આવેલો દરેક હુકમ, તે કરવામાં આવે તે પછી બનતી ત્વરાએ, રાજ્ય વિધાનમંડળ સમક્ષ મૂકવો જોઈશે.

### ઉદ્દેશો અને કારણો

રાજ્યમાં, ૧૯૪૦ના દસકાના શરૂઆતના વર્ષોથી કૃત્રિમ ગર્ભાધાન માટે ગો-વંશ (પશુના) પ્રવાહી વીર્યનો ઉપયોગ કરીને, પશુ અને ભેંસોની સંવર્ધનની (પદ્ધતિ) વ્યવહારમાં છે. ત્યાર પછી, ટેકનોલોજીમાં સુધારાના કારણે, ૧૯૮૦ના દસકાના શરૂઆતના વર્ષોથી થીજવેલા વીર્યનો ઉપયોગ કરવામાં આવી રહ્યો છે અને તે હાલમાં પ્રવર્તમાન છે. પશુ અને ભેંસોના કૃત્રિમ સંવર્ધનનો હેતુ, આબોહવા પરિવર્તન માટે સહનશક્તિ અને અનુકૂલનક્ષમતા વધારવા સાથે, સંતતિની ઉત્પાદન ક્ષમતા વધારવા, દૂધ ઉત્પાદનમાં વધારો કરવા અને સાંઢા-પાડા અને બળદની શક્તિમાં વધારો કરવા માટે તેમજ રોગપ્રતિકારક ક્ષમતા વધારવા માટે પણ જાતિ સુધારણા અને સંકરસંવર્ધન (કોસબ્રીડિંગ) હાથ ધરવાનો છે.

રાજ્ય સરકારે અપનાવેલી નીતિ અનુસાર, ગુજરાત રાજ્યમાં, સંતતિમાં દૂધ ઉત્પાદન ક્ષમતા વધારવા માટે, ૧૯૭૦ના દસકાના શરૂઆતના વર્ષોથી અવર્ગીકૃત ગાય અને અપગ્રેડેડ અવર્ગીકૃત ભેંસોનું સંકરસંવર્ધન (કોસબ્રીડિંગ) પદ્ધતિસર હાથ ધરવામાં આવી રહ્યું છે. તેમ છતાં, રાજ્યમાં, કુદરતી સંવનન અને કૃત્રિમ ગર્ભાધાન મારફત સંવર્ધન માટે ઉપયોગમાં લેવાતા ગો-વંશ (પશુના) વીર્યની ગુણવત્તાને નિયંત્રિત કરવા માટે પૂરતા નિયમન નથી. અન્ય રાજ્યોમાંથી ગુજરાત રાજ્યમાં હલકી ગુણવત્તાના વીર્યની હેરફેર અને ઉપયોગ, ઊતરતી કક્ષાના સાંઢ-પાડાનો અને અજાણ્યા રોગની સ્થિતિવાળા સાંઢ-પાડાનો અવિવેકી અને અવિચારી ઉપયોગ અને કૃત્રિમ ગર્ભાધાન ટેકનિશિયન દ્વારા વીર્યના સ્ત્રોનો અવિવેકી અને અવિચારી ઉપયોગ એ સંવર્ધનની ગુણવત્તામાં ઘટાડો થવા માટે અને તેવા સંવર્ધનથી જન્મેલી સંતતિ(ની ક્ષમતા) માટે પણ ખૂબ જ ચિંતાનો વિષય છે. તેથી, વીર્યની ગુણવત્તા, વીર્યના ઉત્પાદન માટે ઉપયોગમાં લેવાતા સાંઢ-પાડાની રોગમુક્ત સ્થિતિ વગેરેની ઝીણવટભરી તપાસ થાય તે સમયની જરૂરિયાત છે અને યોગ્ય કાયદા મારફત જ તેનો વાસ્તવિક રીતે અમલ કરી શકાશે. તેથી, સરકારને, રાજ્યમાં ગો-વંશ (પશુ) અને અન્ય પશુ સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓના નિયમન માટે કાયદો અધિનિયમિત કરવાનું ઇષ્ટ જણાય છે.

આ વિધેયકથી, ઉપર્યુક્ત ઉદ્દેશો સિદ્ધ કરવા ધાર્યું છે.

કલમો અંગેની નીચેની નોંધોથી, વિધેયકની કેટલીક મહત્વની જોગવાઈઓ સંક્ષિપ્તમાં સમજાવવામાં આવી છે:-

**કલમ ૧.-** આ કલમથી, અધિનિયમની વ્યાપ્તિ, લાગુ પાડવા અને આરંભ માટે જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૨.-** આ કલમથી, વિધેયકમાં વાપરેલા અમુક શબ્દોની વ્યાખ્યા કરી છે.

**કલમ ૩.-** આ કલમથી, ગો-વંશ (પશુ) સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓના નિયમન માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૪.-** આ કલમથી, આ અધિનિયમ હેઠળ સ્થાપવામાં આવેલા સત્તામંડળ સાથે રજિસ્ટ્રેશન કરાવવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૫.-** આ કલમથી, અધિકૃત અધિકારીઓ સાથે રજિસ્ટ્રેશન કરાવવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૬.-** આ કલમથી, રજિસ્ટ્રેશન વગેરે માટેની રીત અને શરતો માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૭.-** આ કલમથી, રાજ્ય સરકાર દ્વારા અધિકારીઓને અધિકૃત કરવા માટેની અને સત્તામંડળની રચના કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૮.-** આ કલમથી, ગુજરાત ગો-વંશ (પશુ) સંવર્ધન નિયમનકારી સત્તામંડળ દ્વારા કરવામાં આવેલા હુકમની સામે, સચિવ, પશુપાલન અથવા યથાપ્રસંગ, સમુચિત અધિકારીને અપીલ કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૯.-** આ કલમથી, ગુજરાત ગો-વંશ પશુ સંવર્ધન નિયમનકારી સત્તામંડળની સ્થાપના કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૧૦.-** આ કલમથી, આ અધિનિયમ હેઠળ સ્થાપવામાં આવેલા સત્તામંડળની સત્તા અને કાર્યો માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૧૧.**-આ કલમથી, સત્તામંડળ અથવા તેના દ્વારા અધિકૃત કરેલા કોઈ અધિકારી અથવા ટીમના સભ્યને તપાસ, ઝડપી અને જપ્તી કરવાની સત્તા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૧૨.**-આ કલમથી, આ અધિનિયમ હેઠળના શિક્ષાપાત્ર ગુના અને તેના દંડ માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૧૩.**-આ કલમથી, આ અધિનિયમ હેઠળ રાજ્ય સરકારની આદેશો બહાર પાડવાની સત્તા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૧૪.**-આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે આ અધિનિયમને અમલમાં લાવવા અને તેના પાલન માટે, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ અને જિલ્લા પોલીસ અધીક્ષકે, ગુજરાત ગો-વંશ (પશુઓના) સંવર્ધન નિયમનકારી સત્તામંડળ અથવા સત્તામંડળ દ્વારા અધિકૃત કરેલા અધિકારીને સહયોગ આપવો જોઈશે.

**કલમ ૧૫.**-આ કલમથી, અધિનિયમ અથવા નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરીને, ગો-વંશ (પશુ) સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓમાં રોકાયેલી કોઈ વ્યક્તિને અટકાવવાની કોર્ટની સત્તા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૧૬.**-આ કલમથી, ગુનાની ન્યાયિક નોંધ લેવા અને દીવાની કોર્ટના હકૂમતના બાધ માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૧૭.**-આ કલમથી, કંપનીઓએ કરેલા ગુના માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૧૮.**-આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે સરકાર દ્વારા આપવામાં આવતા ગમે તે નામે ઓળખાતા અનુદાન સહિત, સત્તામંડળને મળેલા તમામ નાણાં, “ગુજરાત ગો-વંશ (પશુઓના) સંવર્ધન નિયમનકારી ફંડ” નામે ઓળખાતા સત્તામંડળના ફંડમાં જમા કરવા જોઈશે.

**કલમ ૧૯.**-આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે જે હિસાબોનું ઓડિટ, રાજ્ય સરકારની મંજૂરીથી, તપાસનીસ, સ્થાનિક ફંડની કચેરી અથવા સત્તામંડળ દ્વારા નિમાયેલા અન્ય કોઈ ઓડિટર દ્વારા કરવામાં આવશે તેવા હિસાબો, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે રાખવા જોઈશે.

**કલમ ૨૦.**-આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે સત્તામંડળે, અગાઉના નાણાકીય વર્ષનો વાર્ષિક અહેવાલ તૈયાર કરવો જોઈશે અને તેની નકલ સરકારને રજૂ કરવી જોઈશે કે જેના પર સરકાર યોગ્ય પગલાં લઈ શકશે અને આવો વાર્ષિક અહેવાલ તેમજ લીધેલા પગલાંનો અહેવાલ, રાજ્ય વિધાનમંડળ સમક્ષ રજૂ કરવો જોઈશે.

**કલમ ૨૧.**-આ કલમથી, સરકારી સંશોધન સંસ્થા અથવા યુનિવર્સિટીને, આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવવાની જવાબદારીમાંથી મુક્તિ માટેની તેમજ તેમના દ્વારા સામૂહિક ગો-વંશ (પશુ) ગર્ભાધાન અથવા ગર્ભ પ્રત્યારોપણ(એમ્બ્રિયો ટ્રાન્સપ્લાન્ટ)ના હેતુ માટે, વીર્ય અથવા ગર્ભ પૂરા પાડવા અથવા તેના વેચાણના બાધ માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૨૨.**-આ કલમથી, રેકર્ડની નિભાવવા અને સત્તામંડળને પત્રકો રજૂ કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૨૩.**-આ કલમથી, શુદ્ધબુદ્ધિપૂર્વક કરેલા અથવા લીધેલા પગલાંની સામાન્ય ક્ષતિપૂર્તિ માટેની જોગવાઈ કરી છે.

**કલમ ૨૪.**-આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ, તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈ કાયદાની જોગવાઈઓ ઉપરાંતની રહેશે અને તેનાથી તેનું અલ્પીકરણ થશે નહિ.

**કલમ ૨૫.**-આ કલમથી, રાજ્ય સરકારને, આ અધિનિયમના હેતુઓ પાર પાડવા માટે નિયમો કરવાની સત્તા મળે છે.

**કલમ ૨૬.**-આ કલમથી, રાજ્ય સરકારની પૂર્વ-મંજૂરીથી, વિનિયમો કરવાની રાજ્ય સરકારની સત્તા માટેની જોગવાઈ કરી છે

**કલમ ૨૭.**-આ કલમથી, રાજ્ય સરકારને, અધિનિયમના આરંભથી ત્રણ વર્ષની મુદતની અંદર ઊભી થતી મુશ્કેલીઓ દૂર કરવાની સત્તા મળે છે.

રાઘવજીભાઈ પટેલ,

### નાણાકીય યાદી

ગુજરાત ગો-વંશ સંવર્ધન (નિયમન) વિધેયક, ૨૦૨૫ થી વીર્યના ઉત્પાદન, પ્રક્રિયા, સંગ્રહ, વેચાણ અને વિતરણ માટે ગો-વંશ(પશુઓના) સંવર્ધનમાં સાંઢ-પાડાનો ઉપયોગ, ગો-વંશ(પશુઓ) માં સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજી સહિત કૃત્રિમ ગર્ભાધાન જેવી ગો-વંશ(પશુ) સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓનું નિયમન કરીને, ગો-વંશ (પશુ) અને અન્ય પશુઓની સુધારણા માટે અને તેની સાથે સંકળાયેલી અથવા તેને આનુષંગિક તમામ બાબતો માટેનું જોગવાઈ કરવા ધાર્યું છે. સંબંધિત અધિનિયમોની જોગવાઈઓનો અમલ કરવા માટેનું વહીવટી માળખું અગાઉથી પ્રવર્તમાન છે અને તેથી, કાયદો અધિનિયમિત કરવામાં આવે અને અમલમાં લાવવામાં આવે, તો રાજ્યના એકત્રિત ફંડમાંથી કોઈ વધારાનું ખર્ચ થશે નહિ.

રાઘવજીભાઈ પટેલ,

### ધારાકીય સત્તા સોંપવાની યાદી

આ વિધેયકમાં, નીચેના બાબતોના સંબંધમાં ધારાકીય સત્તાની સોંપણી માટે જોગવાઈ કરી છે:-

- કલમ ૧.-** (૧) આ કલમની પેટા-કલમ (૩)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, ગો-વંશ પશુઓ સિવાયના જે પશુઓને આ અધિનિયમ લાગુ કરી શકાશે તે પશુઓ, નિર્દિષ્ટ કરવાની સત્તા મળે છે.
- (૨) આ કલમની પેટા-કલમ (૪)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, અધિનિયમ જે તારીખે અમલમાં આવશે તે તારીખ નક્કી કરવાની સત્તા મળે છે.
- કલમ ૪.-** આ કલમની પેટા-કલમ (૨)ના પરિચ્છેદ (ક)થી, રાજ્ય સરકારને, સહાયિત પ્રજનન ટેકનોલોજી સેવાઓમાં પ્રવૃત્ત થશે તેવા સહાયિત પ્રજનન (આસિસ્ટેડ રિપ્રોડક્ટિવ) ટેકનોલોજી નિષ્ણાતની લાયકાત તથા અનુભવ અને જરૂરી તાલીમ, નિયમોથી ઠરાવવાની સત્તા મળે છે.
- કલમ ૫.-** (૧) આ કલમની પેટા-કલમ (૨)ના પરિચ્છેદ (ક)થી, રાજ્ય સરકારને, કૃત્રિમ ગર્ભાધાન (એઆઈ) ટેકનિશિયન સેવા પૂરી પાડશે તેવી વ્યક્તિઓ માટેની લાયકાત, અનુભવ અને તાલીમ, નિયમોથી ઠરાવવાની સત્તા મળે છે.
- (૨) આ કલમની પેટા-કલમ (૪)થી, રાજ્ય સરકારને, જે રીતે સત્તામંડળ દ્વારા મુકરર કરવામાં આવેલા અધિકારી સાથે નર ગો-વંશ(પશુ)નું રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું જોઈશે તે રીત, નિયમોથી ઠરાવવાની સત્તા મળે છે.
- કલમ ૬.-** (૧) આ કલમની પેટા-કલમ (૧)થી, રાજ્ય સરકારને, રજિસ્ટ્રેશન, પુનઃ રજિસ્ટ્રેશન, રજિસ્ટ્રેશન તાજું કરાવવાની અથવા રદ કરવાની અથવા ફીની ચુકવણીની રીત, નિયમોથી ઠરાવવાની સત્તા મળે છે.
- (૨) આ કલમની પેટા-કલમ (૨)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજ્ય સરકાર દ્વારા રજિસ્ટ્રેશન, પુનઃ રજિસ્ટ્રેશન, રજિસ્ટ્રેશન ફરી તાજું કરવા અથવા રદ કરવા માટે લાદવાની શરતો, નિયમોથી ઠરાવવાની સત્તા મળે છે.
- કલમ ૭.-** આ કલમના પરિચ્છેદ (ખ)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, અધિનિયમની કલમ ૫ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશનના હેતુ માટે, અધિકારી અધિકૃત કરવાની સત્તા મળે છે.
- કલમ ૮.-** આ કલમથી, રાજ્ય સરકારને, નારાજ થયેલી વ્યક્તિ જે રીતે અપીલ કરી શકશે તે રીત, નિયમોથી ઠરાવવાની સત્તા મળે છે.
- કલમ ૧૦.-** આ કલમની પેટા-કલમ (૬)ના પરિચ્છેદ (ધ)થી, રાજ્ય સરકારને, વીર્ય સ્ટેશન, ગર્ભ પ્રત્યારોપણ અથવા ઈન-વિટ્રો ફર્ટિલાઈઝેશન લેબોરેટરી(ગર્ભાધાન પ્રયોગશાળા), સહાયિત પ્રજનન(આસિસ્ટેડ રિપ્રોડક્ટિવ) ટેકનોલોજી નિષ્ણાતો, સહાયિત પ્રજનન (આસિસ્ટેડ રિપ્રોડક્ટિવ) ટેકનોલોજી સેવા પૂરી પાડનાર વ્યક્તિઓ દ્વારા આપવામાં આવેલી સેવાઓ માટે, વસૂલ કરવાના પ્રમાણીકરણ ચાર્જિસ/ અન્ય કોઈ ચાર્જિસ, નિયમોથી ઠરાવવાની સત્તા મળે છે.

**કલમ ૧૯.-** આ કલમની પેટા-કલમ (૧)થી, રાજ્ય સરકારને, સત્તામંડળે જે નમૂનામાં અને જે રીતે હિસાબો રાખવા જોઈશે તે નમૂના અને રીત, નિયમોથી ઠરાવવાની સત્તા મળે છે.

**કલમ ૨૦.-** આ કલમની પેટા-કલમ (૧)થી, રાજ્ય સરકારને, દરેક નાણાકીય વર્ષ માટે, સત્તામંડળ દ્વારા જે નમૂનામાં અને જે સમયગાળામાં વાર્ષિક અહેવાલ તૈયાર કરવો જોઈશે તે નમૂનો અને સમયગાળો નિયમોથી ઠરાવવાની સત્તા મળે છે.

**કલમ ૨૨.-(૧)** આ કલમની પેટા-કલમ (૧)થી, રાજ્ય સરકારને, રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવતી વ્યક્તિએ, જે નમૂનામાં અને જે રીતે ચોપડા, હિસાબો અને રેકર્ડ નિભાવવા જોઈશે તે નમૂનો અને રીત, નિયમોથી ઠરાવવાની સત્તા મળે છે.

(૨) આ કલમની પેટા-કલમ (૨)થી, રાજ્ય સરકારને, રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર ધરાવતી વ્યક્તિએ, જે નમૂનામાં અને જે રીતે સત્તામંડળને અર્ધ-વાર્ષિક પત્રકો રજૂ કરવા જોઈશે તે નમૂનો અને રીત, નિયમોથી ઠરાવવાની સત્તા મળે છે.

**કલમ ૨૫.-** આ કલમની પેટા-કલમ (૧)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, અધિનિયમના હેતુઓ પાર પાડવા માટે નિયમો કરવાની સત્તા મળે છે.

**કલમ ૨૭.-** આ કલમની પેટા-કલમ (૧)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં હુકમ પ્રસિદ્ધ કરીને, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓનો અમલ કરવામાં કોઈ મુશ્કેલી ઊભી થાય, તો તેને ત્રણ વર્ષની મુદતની અંદર દૂર કરવાની સત્તા મળે છે.

ઉપર્યુક્ત ધારાકીય સત્તાની સોંપણી આવશ્યક અને સામાન્ય પ્રકારની છે.

તારીખ: ૨૦મી માર્ચ, ૨૦૨૫.

રાઘવજીભાઈ પટેલ.

ગુજરાતના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે,

કે. એમ. લાલા,

ગાંધીનગર,

તારીખ: ૨૦મી માર્ચ, ૨૦૨૫.

ગુજરાત સરકારના સચિવ,

વૈધાનિક અને સંસદીય બાબતોનો વિભાગ.

-----

